SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 382/2014-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. júla 2014 predbežne prerokoval sťažnosť V. S., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 12 ods. 1, 2 a 4, čl. 19 ods. 1, 2 a 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 280/2000, postupom Krajského súdu v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 24 Co 282/2011 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Cdo 278/2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť V. S. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. júna 2014 doručená sťažnosť V. S. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 12 ods. 1, 2 a 4, čl. 19 ods. 1, 2 a 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 280/2000, postupom

Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 24 Co 282/2011 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Cdo 278/2013.

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol:

„Vo veci vedenej na Okresnom súde v Trnave pod č. k.: 18 C 280/2000 v konečnom rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 26. marca 2014, sp. zn.: 4 Cdo 278/2013... bolo nespravodlivo rozhodnuté, a to po uplynutí takmer 14 rokov.

V priebehu uplynulých takmer 14 rokov súdy robili vo veci zbytočné súdne prieťahy neefektívne konali, nekonali dostatočne s návrhmi, ktoré som podával a vôbec sa nezaoberali so skutočnými predkladanými dôkazmi, ktoré som doručil súdu, ako napríklad: zápisnice z konania jednotlivých členských schôdzí v príslušných rokoch, v ktorých boli odsúhlasované, s použitím účelu spotreby, jednotlivé nakupované tovary a ďalšie náklady, pri výkone funkcie predsedu členskej samosprávy v družstevnom dome na ul. Hospodárskej 86, 87 v Trnave.

Celé súdne konanie bolo nespravodlivo ovplyvnené tvrdením z podnetu ekonómky BD..., nepravdivým, úmyselným obvinením, že okrádam...

Členovia družstva následkom uvedeného tvrdenia ekonómky družstva naďalej ohovárali mňa aj celú rodinu, že rozkrádam. ...

Dôkazom fyzického napadnutia na členskej schôdzi... je v prílohe časť znaleckého posudku č. 17/2002, ktorý vypracoval...

Odvolací súd... nespravodlivo rozhodol, že som mal zakúpené veci vrátiť po ukončení funkcie predsedu členskej samosprávy, keď som tak nespravil som sa bezdôvodne obohatil.

Ako som mohol vrátiť spotrebované a odsúhlasené veci na členských schôdzach samosprávy po ukončení funkcie predsedu členskej samosprávy, keď som ich nemal k dispozícii, lebo už boli niektoré zabudované, niektoré používaním znehodnotené a niektoré spotrebného druhu aj spotrebované. ...

Doterajšie súdy, ktoré vo veci konali nebrali v dostatočnej miere ohľad na moje uvedené skutočnosti, prispôsobovali si rôzne ustanovenia § tak, aby ma nespravodlivo odsúdili, pričom protiprávne zvyšujú trest aj tým, že mi prisúdili zaplatiť neprimerane vysoké 17,5 % ročné úroky z omeškania, ktoré prevyšujú nespravodlivo vyčíslenú istinu:

1.550,04 eur, o celkovú sumu úrokov z omeškania, ku dňu zaplatenia vo výške 3.119,50 eur, čo je okrem iného aj v rozpore s úrokovou sadzbou Európskej centrálnej banky a tiež nie je to v súlade so sadzbou určenou Národnou bankou Slovenska, následkom čoho mi je takto spôsobená neprimerane vysoká škoda, plus trovy exekúcie, o ktorých do dnešného dňa som neobdržal žiadne právoplatné rozhodnutie, aj napriek tomu, že som podal predsedovi súdu listom zo dňa 14.10.2013 sťažnosť na zbytočné súdne prieťahy vo veci vedenej pod sp. zn.: 16Er/753/2012-29 2112221893 EX 128/2012. ...

Okrem horeuvedeného nespravodlivého rozhodnutia a zároveň aj potrestania je mi spôsobená ujma aj tým, že som nespravodlivo obvinený, že rozkrádam, následkom čoho je poškodzované nielen moje meno, ale aj meno celej mojej rodiny. S touto skutočnosťou sa súdy nezaoberali aj napriek tomu, že opakovane to uvádzam v súdnom spise, súdy to nechali bez povšimnutia. ...

Okrem uvedeného, v rámci nepravdivého obvinenia, že rozkrádam spoločný majetok členov družstva, týmto nespravodlivým rozhodnutím súdu je potvrdené moje krivé obvinenie z rozkrádania, následkom čoho je takto okrem iného porušovaní Čl. 19 ods. (1), ods. (2), ods. (3) ústavy. ...

Na základe skutočností uvedených v časti I. tejto sťažnosti je nesporné, že okresný súd v Trnave svojim postupom vo veci vedenej pod sp. zn.: 18 C 280/2000, následne aj Krajský súd v Trnave a taktiež Najvyšší súd Slovenskej republiky, porušili základné práva a slobody upravené v: Čl. 12 ods.: 1 ods.: 2, ods.: 4 ústavy, Čl. 19 ods.: 1, ods. 2, ods. 3 ústavy, Čl. 48 ods. 2 ústavy, taktiež podľa dohovoru Čl. 6 ods. 1.

Súdy robili vo veci zbytočné súdne prieťahy takmer 14 rokov, neefektívne konali, keď konali, tak nechávali bez povšimnutia moje prvotné dôkazy a to jednotlivé zápisnice z členských schôdzí samosprávy napísané a overené overovateľmi v príslušných rokoch, uprednostnili pred týmito mojimi dôkazmi dodatočne napísané zápisnice, ktoré boli zmanipulované a ovplyvňované z údajného okrádania členov družstva. Pri rozhodovaní súdy takto porušili: Čl. 19 ods. 1, ods. 2, ods. 3 ústavy, Čl. 48 ods. 2 ústavy a taktiež Čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Keď súdy neakceptovali moje dôkazy, a uprednostnili dodatočne spísané zápisnice, ovplyvnené tvrdením z okrádania členov bytového družstva, pred zápisnicami z členských schôdzí samosprávy, spísanými a overenými overovateľmi v príslušných rokoch, takýmto

postupom súdov sú porušované moje základné práva a slobody, v zmysle Čl. 19 ods. 1, ods. 2, ods. 3 ústavy, Čl. 12 ods. 1, 2, 4 ústavy, ktoré sú neodňateľné, nescudziteľné, nepremlčateľné a nezrušiteľné, ďalej taktiež porušili Čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Pri rozhodovaní vo veci mali sa súdy zaoberať aj s mojim obvinením z okrádania, na ktoré som sa v súdnom spise odvolával, keď v tejto veci nekonali porušili takto Čl. 19 ods. 1, ods. 2, ods. 3 ústavy.

Skutočnosť, že Okresný súd v Trnave vo veci vedenej pod sp. zn.: 18 C 280/2000, následne Krajský súd v Trnave a Najvyšší súd SR nespravodlivo rozhodli až po uplynutí takmer 14 rokov, čo vyvolávalo u mňa dlhodobý stav právnej neistoty. ...

Nespravodlivým rozhodnutím a nečinnosťou Okresného súdu v Trnave vo veci vedenej pod sp. zn.: 18 C 280/2000, následne v tejto veci aj Krajským súdom v Trnave a Najvyšším súdom Slovenskej republiky, utrpel som finančnú ujmu (majetkovú a aj nemajetkovú ujmu), ďalej som utrpel na ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti, na ochrane mena a rodinného života, zneužitím údajov o mojej osobe.

Ak by súdy včas a najmä spravodlivo rozhodli, došlo by u mňa k podstatnému zlepšeniu mojej zlej finančnej situácie, rodinného života, ľudskej dôstojnosti, osobnej cti a dobrej povesti, keďže som poberateľom nízkeho starobného dôchodku a ako osoba zdravotne ťažko postihnutá so sprievodcom nemám možnosť iného príjmu.

Dlhodobý stav právnej neistoty spôsobuje mi veľkú psychickú záťaž, ktorá vyústila do duševnej poruchy a vyžaduje si opakovanú ambulantnú liečbu.

Vzhľadom na takmer 14 ročný odstup od podania návrhu na súd a primeranej lehoty, v ktorej mal súd spravodlivo rozhodnúť s prihliadnutím aj na ochranu rodinného života, na ochranu mena, ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti, možno celkovú nemajetkovú ujmu stanoviť na sumu: 150.000 eur.“

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Ústavný súd konštatuje, že vo veci u V. S... právoplatným rozhodnutím, vedenej pod sp. zn.: 18 C 280/2000 na Okresnom súde v Trnave, následne na: Krajskom súde v Trnave vedené pod sp. zn.: 24 Co/282/2011-650 a Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp. zn.: 4 Cdo 278/2013 boli porušené základné práva alebo slobody podľa Ústavy Slovenskej republiky a ľudské práva a základné slobody podľa Dohovoru o ochrane

ľudských práv a základných slobôd, ktoré sú zaručené nasledovne: základné práva a slobody: Čl. 12 ods. 1, ods. 2, ods. 4 - ústavy, Čl. 19 ods. 1, ods. 2, ods. 3 - ústavy, Čl. 48 ods. 2 - ústavy.

Čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, preto ruší horeuvedené právoplatné rozhodnutia.

2. Ústavný súd priznáva V. S... primerané finančné zadosťučinenie v sume: 150.000.- eur, ktoré mu je Okresný súd v Trnava povinný zaplatiť do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd v Trnave je povinný zaplatiť náhradu trov na účet advokáta pri zastupovaný pred ústavným súdom, do jedného mesiaca od nadobudnutia právoplatnosti tohto nálezu.

4. Sťažovateľ súhlasí s tým, aby sťažnosť bola prerokovaná bez ústneho pojednávania.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť sťažovateľa prerokoval na neverejnom zasadnutí a preskúmal ju zo všetkých hľadísk uvedených v § 25 ods. 2 citovaného zákona.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

Sťažovateľ v sťažnosti namieta porušenie svojich práv podľa čl. 12 ods. 1, 2 a 4, čl. 19 ods. 1, 2 a 3, čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 280/2000, postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 24 Co 282/2011 a postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Cdo 278/2013.

1. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 280/2000, postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 24 Co 282/2011 a postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Cdo 278/2013

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Sťažovateľ namieta porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ku ktorému malo dôjsť nečinnosťou a neefektívnou činnosťou okresného súdu, krajského súdu a najvyššieho súdu.

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní tejto časti sťažnosti vychádzal zo svojej stabilizovanej judikatúry, podľa ktorej podstatou, účelom a cieľom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty sťažovateľa (I. ÚS 24/03, IV. ÚS 232/03). Zároveň zo stabilizovanej judikatúry ústavného súdu v nadväznosti na takto vymedzený účel označeného práva vyplýva, že ochranu základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov upravenému v čl. 48 ods. 2 ústavy ústavný súd poskytuje len vtedy, ak bola sťažnosť ústavnému súdu podaná v čase, keď k namietanému porušovaniu práva ešte mohlo dochádzať a nečinnosť orgánu verejnej moci v tom čase ešte mohla trvať (napr. m. m. II. ÚS 387/06, IV. ÚS 46/07, IV. ÚS 263/08, I. ÚS 28/08).

Uvedený právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva, ako to vyplýva z jeho rozhodnutia o sťažnosti č. 16970/05 vo veci sťažovateľa Miroslava Mazureka proti Slovenskej republike.

Ústavný súd v rámci prípravy predbežného prerokovania sťažnosti zistil, že okresný súd vo veci rozhodol rozsudkom č. k. 18 C 280/2000-559 z 10. júna 2009. O odvolaní proti tomuto rozsudku rozhodol krajský súd rozsudkom č. k. 24 Co 282/2011-650 z 21. marca 2012. Rozsudok krajského súdu napadol sťažovateľ dovolaním, o ktorom rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 4 Cdo 278/2013 z 26. marca 2014. Sťažnosť sťažovateľa namietajúca porušenie jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu, krajského súdu a najvyššieho súdu bola ústavnému súdu doručená až 26. júna 2014, teda v čase, keď k porušovaniu označeného práva postupom okresného súdu, krajského súdu a najvyššieho súdu už nemohlo dochádzať, keďže všeobecné súdy vo veci sťažovateľa už nekonali.

Z uvedeného vyplýva, že okresný súd, krajský súd a najvyšší súd v čase podania sťažnosti ústavnému súdu už nemohli žiadnym ústavne relevantným spôsobom ovplyvniť priebeh konania, prípadne prieťahy v ňom, a teda nemohli ani porušovať sťažovateľom označené základné právo.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

2.1 K namietanému porušeniu práv podľa čl. 12 ods. 1, 2 a 4 a čl. 19 ods. 1, 2 a 3 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 280/2000

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd je založená na základe princípu subsidiarity. Zo subsidiarity právomoci ústavného súdu vyplýva, že ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa môže domôcť ochrany svojho základného práva alebo slobody využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov pred iným orgánom verejnej moci, odmietne takúto sťažnosť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na prerokovanie (mutatis mutandis napr. I. ÚS 103/02, I. ÚS 269/06). Z uvedeného vyplýva, že v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy prislúcha ústavnému súdu právomoc zaoberať sa namietaným porušením základného práva alebo slobody za predpokladu, že právna úprava takémuto právu neposkytuje účinnú ochranu (mutatis mutandis I. ÚS 78/99). Podstatou účinnej ochrany základných práv a slobôd sťažovateľa je okrem iného aj opravný prostriedok, ktorý má fyzická osoba alebo právnická osoba k dispozícii vo vzťahu k základnému právu alebo slobode, porušenie ktorých sa namieta a ktorý jej umožňuje odstrániť ten stav, v ktorom vidí porušenie svojho základného práva alebo slobody (I. ÚS 36/96).

V danom prípade o veci sťažovateľa rozhodol okresný súd rozsudkom č. k. 18 C 280/2000-559 z 10. júna 2009, proti ktorému bol sťažovateľ oprávnený podať

odvolanie, v ktorom mal možnosť namietať všetky skutočnosti, ktoré sú dôvodom jeho sťažnosti, o čom sťažovateľ vedel, odvolanie podal a krajský súd o ňom svojím rozsudkom rozhodol. Z toho vyplýva, že sťažovateľ mal k dispozícii účinný právny prostriedok na ochranu svojich práv, o ktorom bol oprávnený rozhodnúť krajský súd, čo vylučuje právomoc ústavného súdu.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľa v tejto časti z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

2.2 K namietanému porušeniu práv sťažovateľa podľa čl. 12 ods. 1, 2 a 4 a čl. 19 ods. 1, 2 a 3 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 24 Co 282/2011

Sťažovateľ bol ako odporca účastníkom konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn 18 C 280/2009 o zaplatenie 1 550,04 € s príslušenstvom. Okresný súd o veci rozhodol rozsudkom č. k. 18 C 280/2000-559 z 10. júna 2009 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) tak, že zaviazal sťažovateľa zaplatiť 1 550,04 € so 17,5 % ročným úrokom z omeškania od 22. septembra 2000 do zaplatenia a trovy konania. O odvolaní sťažovateľa proti rozsudku okresného súdu rozhodol krajský súd rozsudkom č. k. 24 Co 282/2011-650 z 21. marca 2012 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) tak, že rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým zaviazal sťažovateľa zaplatiť sumu 1 550,04 € so 17,5 % ročným úrokom z omeškania, potvrdil, vo zvyšku zrušil a vrátil okresnému súdu na nové konanie a rozhodnutie.

Sťažovateľ vidí porušenie svojich práv v tom, že všeobecné súdy neakceptovali dôkazy, ktoré predložil, nezaoberali sa obvinením z okrádania a uložili mu povinnosť zaplatiť úroky z omeškania v sume, ktorá je v rozpore s úrokovou sadzbou Európskej centrálnej banky a Národnej banky Slovenska.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Podľa čl. 12 ods. 1 ústavy ľudia sú slobodní a rovní v dôstojnosti i v právach.

Podľa čl. 12 ods. 2 ústavy základné práva a slobody sa zaručujú... bez ohľadu na pohlavie, rasu, farbu pleti, jazyk, vieru a náboženstvo... Nikoho nemožno z týchto dôvodov poškodzovať, zvýhodňovať alebo znevýhodňovať.

Podľa čl. 12 ods. 4 ústavy nikomu nesmie byť spôsobená ujma na právach pre to, že uplatňuje svoje základné práva a slobody.

Podľa čl. 19 ods. 1 ústavy každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena.

Podľa čl. 19 ods. 2 ústavy každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

Podľa čl. 19 ods. 3 ústavy každý má právo na ochranu pred neoprávneným zhromažďovaním, zverejňovaním alebo iným zneužívaním údajov o svojej osobe.

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmavať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmavať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaniach, ktoré im predchádzalo, alebo samotnými rozhodnutiami došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlniteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

Krajský súd v odôvodnení svojho rozsudku okrem iného uviedol:

„Navrhovateľ sa podanou žalobou od odporcu domáhal zaplatenia 46.696,50 Sk z titulu bezdôvodného obohatenia s poukazom na § 451 a nasl. Občianskeho zákonníka s odôvodnením, že odporca, ktorý bol v období od 13. 11. 1995 do 12. 2. 2000 predsedom členskej samosprávy na družstevnom bytovom dome v Trnave na Hospodárskej 86 - 87 so súhlasom členskej samosprávy a správy bytového družstva, zakúpil materiál DHIM a HIM, z ktorého len časť použil pri údržbe domu a zbytok v hodnote 62.321,50 Sk na tento účel nepoužil a preto ho bol povinný vrátiť. Na výzvu navrhovateľa dodatočne z tejto sumy vrátil veci v hodnote 15.625,- Sk.

Podaním zo dňa 7. 10. 2002 doručeným prvostupňovému súdu toho istého dňa navrhovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu zmenil návrh tak, že ho rozšíril o úrok z omeškania a domáhal sa od odporcu zaplatenia sumy 46.696,50 Sk so 17,5 % úrokom z omeškania odo dňa podania návrhu t. j. od 22. 9. 2000 až do zaplatenia ako i náhrady trov konania. Uznesením na pojednávaní dňa 7. 10. 2002 prvostupňový súd túto zmenu návrhu pripustil.

Navrhovateľ si pritom konkrétne uplatňoval náhradu za nasledovný tovar zakúpený a výdavky vynaložené v uvedených rokoch za uvedené ceny..

Spolu v sume 62.321,50 Sk.

Keďže odporca pred podaním návrhu na súd zaplatil navrhovateľovi sumu 15.625,- Sk, čo predstavuje úhradu za položky z roku 1999 č. 3, 10, 16 a 21, navrhovateľ sumu za tieto položky v žalobe neuplatňoval.

V konaní bolo vykonanými dôkazmi preukázané a medzi účastníkmi nesporné, že odporca v rokoch 1996 až 1999 za finančné prostriedky navrhovateľa zakúpil predmetné veci - materiál - tovar, resp. zaplatil uvedené čiastky vo forme poplatkov, čo je možné bezpochyby preukázať faktúrami resp. dokladmi, ktoré má navrhovateľ k dispozícii. Rovnako bolo medzí účastníkmi nesporným, že navrhovateľ predmetné veci nevrátil, ani navrhovateľovi nezaplatil sumy na ne vynaložené (s výnimkou položiek 3, 10, 16 a 21 z roku 1999).

V zmysle § 451 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať. Bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

Podľa § 456 Občianskeho zákonníka predmet bezdôvodného obohatenia sa musí vydať tomu, na úkor koho sa získal.

V zmysle § 458 Občianskeho zákonníka sa pritom musí vydať všetko, čo sa nadobudlo bezdôvodným obohatením, ak to nie je dobre možné, najmä preto, že obohatenie spočívalo vo výkonoch, musí sa poskytnúť peňažná náhrada.

Navrhovateľ tvrdí, že odporca veci uvedené v zozname pripojenom k žalobe (vyššie uvedené) nepoužil a mnohé z nich ani nemal dôvod použiť pri údržbe resp. oprave predmetného bytového domu. Odporca naopak tvrdí, že všetky veci, materiál a výdavky uvedené v zozname na údržbu a opravu bytového domu použil a fakticky aj spotreboval. Veci, ktoré neboli celkom spotrebované uschovával na svojej chalupe (s odôvodnením, že... mu odmietol dať k dispozícii príručný sklad bloku), avšak na chalupe vznikol požiar od elektrického skratu a následne mu boli uschované veci bližšie nekonkretizované ukradnuté.

Ako už odvolací súd uzavrel vo svojom predchádzajúcom rozhodnutí 18 C/280/2000-468 z 31. 1. 2005, znehodnotenie vecí požiarom, resp. odcudzenie vecí nachádzajúcich sa na chate odporcu je bez relevancie a nezbavuje odporcu povinnosti tieto veci navrhovateľovi vrátiť, resp. poskytnúť mu za ne finančnú náhradu.

V zmysle § 120 ods. 1 O. s. p. účastníci sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Súd rozhodne, ktoré z označených dôkazov vykoná. Súd môže výnimočne

vykonať aj iné dôkazy, ako navrhujú účastníci, ak je ich vykonanie nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci.

Podľa § 153 ods. 1 O. s. p. súd rozhodne na základe skutkového stavu zisteného z vykonaných dôkazov, ako aj na základe skutočností, ktoré neboli medzi účastníkmi sporné, ak o nich alebo o ich pravdivosti nemá dôvodné a závažné pochybnosti.

V občianskom súdnom konaní každý účastník má nielen povinnosť tvrdenia, ale i povinnosť poskytnúť na svoje tvrdenia dôkazy (§ 120 O. s. p.). Dôkazné bremeno preukázať svoje tvrdenia pritom spočíva na tom účastníkovi, ktorý určitú skutočnosť tvrdí a ktorý z tejto skutočnosti vyvodzuje pre seba priaznivejšie dôsledky v konaní. Ak teda odporca tvrdí, že predmetné nepochybne zakúpené veci pri údržbe bytového domu spotreboval, jeho stíha dôkazné bremeno toto svoje tvrdenie i preukázať.

Odporca sa k jednotlivým položkám vyjadril čiastočne vo svojich výpovediach na pojednávaniach, avšak vytrhávajúc o vo svojom písomnom podaní zo dňa 12. 1. 2007 (č. l. 284 a nasl. spisu). Na tieto tvrdenia odporcu reagoval navrhovateľ prostredníctvom vlastníkov bytu v predmetných bytových domoch i ich vyjadrením v zápisnici z členskej schôdze zo dňa 18. 1. 2007 (č. l. 409 a nasl. spisu). Vlastníci bytov vo svojom vyjadrení rezolútne popreli použitie ktoréhokoľvek tovaru uvedeného v zozname navrhovateľa pripojenému k žalobe odporcom v predmetnom bytovom dome. Vo všeobecnosti tvrdili, že z predmetných vecí nik z nájomníkov (resp. vlastníkov) v dome použité, resp. zabudované žiadne nevidel, prípadne vynaložené sumy na rôzne poštové poplatky, resp. dôvodnosť ich použitia, odporca nepreukázal. Rovnaké jednotné stanovisko zaujali aj prvostupňovým súdom opakovane vypočutí svedkovia... Odporca pritom žiadne dokazovanie na preukázanie svojich opačných tvrdení nenavrhol. Vychádzajúc z uvedeného je nevyhnutné konštatovať, že odporca neuniesol svoje dôkazné bremeno preukázať, že predmetný zakúpený tovar spotreboval pri opravách a údržbe predmetného domu, resp. že ho zabudoval a vynaložil na účel údržby bytového domu. Mnohé z týchto vecí dlhodobej spotreby pritom ani nemohli byť v priebehu približne štyroch rokov správy predmetného bytového domu ani spotrebované. Jedná sa napríklad o visiace zámky, batérie, vodovodné batérie, čerpadlo, regulátor tlaku plynu, klampiarsku súpravu, nožnice, hadica, sekáč, teskaler, elektrickú batériu, lopatu, sekáč na ľad, motyčku, gumené kladivo, kosu,

petrolejovú lampu, náhradnú hlavu a redukciu, expanzomat, vrtáky, lampa, kladivá, zváračskú kuklu, zváračské rukavice a ďalšie.

Keďže teda v zmysle vyššie uvedeného v konaní nebolo preukázané, že odporca vymenované veci a úhrady použil a používal na údržbu predmetného domu, v dôsledku čoho ich nemohol pri tejto údržbe ani opotrebovať ani spotrebovať, ponechaním si týchto vecí resp. ich nevrátením navrhovateľovi po ukončení funkcie predsedu členskej samosprávy v predmetnom bytovom dome, vzniklo na jeho strane bezdôvodné obohatenie ako majetkový prospech získaný plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol. Toto obohatenie je potom odporca povinný vydať navrhovateľovi na úkor ktorého ho získal.

Listinnými dôkazmi v prvostupňovom konaní bolo preukázané, že čerpanie všetkých finančných prostriedkov vynaložených odporcom, za obdobie od 13. 11. 1995 odkedy odporca prevzal funkciu predsedu členskej samosprávy, bolo vždy na členských schôdzach v bloku č. 86 a 87 na Hospodárskej ulici v Trnave schválené bez námietok - pripomienok. Svedčia o tom zápisnice z členských schôdzí dňa 28. 5. 2006, 14. 8. 1997, 16. 8. 1998, 16. 4. 1999 i 2. 9. 1999. Z toho vyplýva záver, že odporca na zakúpenie daných vecí mal právny dôvod a že k jeho bezdôvodnému obohateniu neprišlo už samotným zakúpením daných vecí resp. vynaložením finančných prostriedkov, ale až nevrátením týchto vecí po ukončení funkcie, z ktorej mu vyplývalo oprávnenie tieto veci nakupovať a držať. Bezdôvodné obohatenie na strane odporcu, teda vzniklo až vtedy, keď v deň nasledujúci po ukončení funkcie predsedu členskej samosprávy, nevrátil zakúpené veci navrhovateľovi. ...

S poukazom na vyššie uvedenú argumentáciu odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej, teda v časti, ktorou bola odporcovi uložená povinnosť zaplatiť navrhovateľovi 1.550,04 Eur s príslušenstvom, v časti, ktorou bolo konanie v časti vzájomného návrhu v sume 1.787,89 Eur zastavené i v časti, ktorou bol vo zvyšku vzájomný návrh odporcu zamietnutý, ako vo výroku vecne správny s použitím § 219 ods. 1 O. s. p. potvrdil.“

Ústavný súd vo vzťahu k tvrdeniu sťažovateľa, že k porušeniu ním označených práv došlo tým, že krajský súd neakceptoval jeho dôkazy (zápisnice zo schôdzí členských samospráv), odkazuje na svoju predchádzajúcu judikatúru, podľa ktorej do obsahu základného práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nepatrí právo účastníka

konania (dotknutej osoby) vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97), ani to, aby všeobecné súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorý predkladá účastník konania (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

Zároveň ústavný súd konštatuje, že namietaným dôkazom sa krajský súd zaoberal, čo je zrejmé z citovanej časti rozsudku krajského súdu, a vyvodil si z nich záver, že k schváleniu nákupu týchto vecí došlo. Zároveň však krajský súd odkázal na iné dôkazy (výpovede svedkov), ktorí už samotné použitie zakúpených vecí na schválený účel nepotvrdili.

Pokiaľ sťažovateľ namieta porušenie svojich práv tým, že krajský súd mu uložil povinnosť zaplatiť úroky z omeškania v sume, ktorá je v rozpore s úrokovou sadzbou Európskej centrálnej banky a Národnej banky Slovenska, ústavný súd sa s týmto názorom sťažovateľa nestotožňuje. Úrok z omeškania, ktorý bol sťažovateľ zaviazaný zaplatiť, bol už okresným súdom správne určený v súlade s § 517 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, a to s prihliadnutím na dobu, od ktorej bol úrok z omeškania priznaný. Ústavný súd zároveň konštatuje, že sťažovateľ v odvolaní proti rozsudku okresného súdu túto skutočnosť nenamietal, a zároveň poukazuje na to, že pokiaľ sťažovateľ sa v konaní domáhal svojho nároku vzájomným návrhom, taktiež požadoval úroky z omeškania v rovnakej výške 17,5 % ročne.

Citované rozhodnutie krajského súdu obsahuje podľa názoru ústavného súdu dostatok skutkových a právnych záverov, pričom ústavný súd konštatuje, že závery, ku ktorým krajský súd dospel, nemožno označiť za svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplýva z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s názorom krajského súdu nestotožňuje, nepostačuje na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97) rešpektuje názor, podľa

ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

Vychádzajúc z uvedeného je ústavný súd toho názoru, že niet žiadnej súvislosti medzi uznesením krajského súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľa podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (m. m. IV. ÚS 112/05).

Sťažovateľ tiež namietal, že všeobecné súdy sa nezaoberali obvinením z okrádania, a tým porušili jeho základné práva podľa čl. 19 ods. 1, 2 a 3 ústavy. Ústavný súd uvádza, že predmetom konania vo veci sťažovateľa bol nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia, a nie ochrana osobnosti sťažovateľa. Pokiaľ sa teda krajský súd nezaoberal obvinením sťažovateľa z okrádania, nemohol porušiť sťažovateľom označené práva.

Pokiaľ sťažovateľ namieta aj porušenie svojich práv podľa čl. 12 ods. 1, 2 a 4 ústavy, ústavný súd poukazuje na to, že uvedené základné, resp. všeobecné pravidlá nemajú charakter samostatne uplatňovaného práva. Ich porušenie možno namietať len súčasne s ochranou konkrétnych základných práv a slobôd zaručených ústavou (resp. medzinárodnou zmluvou). Keďže v posudzovanej veci nebolo zistené porušenie základného práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu, nemohlo dôjsť ani k porušeniu týchto základných interpretačných, resp. aplikačných pravidiel.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

2.3 K namietanému porušeniu práv podľa čl. 12 ods. 1, 2 a 4 a čl. 19 ods. 1, 2 a 3 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 24 Co 282/2011

Právo na súdnu ochranu sa v občianskoprávnom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže

konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom vrátane dovolacích konaní. V dovolacom konaní procesné podmienky upravujú ustanovenia § 236 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“).

V rámci všeobecnej úpravy prípustnosti dovolania proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu z ustanovenia § 237 OSP výslovne vyplýva, že dovolanie je prípustné, len pokiaľ ide o prípady uvedené pod písm. a) až g) tohto zákonného ustanovenia. Dovolanie je prípustné aj proti rozhodnutiu odvolacieho súdu v prípadoch uvedených v § 238 OSP.

Najvyšší súd uznesením sp. zn. 4 Cdo 278/2013 z 26. marca 2014 odmietol dovolanie sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu č. k. 24 Co 282/2011-650 z 21. marca 2012, pričom uviedol*: „… v danom prípade prípustnosť dovolania nemožno vyvodiť z § 238 O. s. p. a iné vady konania v zmysle § 237 O. s. p. neboli dovolacím súdom zistené. Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalovaného v súlade s § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. v spojení s § 243b ods. 5 O. s. p., ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný, odmietol. Pritom, riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa napadnutým rozsudkom odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.“*

Ústavný súd sa s právnym názorom najvyššieho súdu o neprípustnosti dovolania, ktorý je vyčerpávajúcim spôsobom odôvodnený, stotožňuje, pričom poukazuje na to, že ani samotný sťažovateľ tento právny názor najvyššieho súdu nespochybnil a postup najvyššieho súdu spočívajúci v odmietnutí dovolania pre neprípustnosť nenamietal.

Sťažovateľ vidí porušenie svojich práv v tom, že všeobecné súdy neakceptovali dôkazy, ktoré predložil, nezaoberali sa obvinením z okrádania a uložili mu povinnosť zaplatiť úroky z omeškania v sume, ktorá je v rozpore úrokovou sadzbou Európskej centrálnej banky a Národnej banky Slovenska.

Vzhľadom na to, že najvyšší súd sa vecnou správnosťou rozsudku krajského súdu nezaoberal (teda sa ani nemohol zaoberať dôkazmi a skutočnosťami, na ktoré poukazoval

sťažovateľ), ústavný súd vyhodnotil argumentáciu sťažovateľa odôvodňujúcu porušenie čl. 12 ods. 1, 2 a 4 a čl. 19 ods. 1, 2 a 3 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru ako nedostatočnú na to, aby na jej základe bolo možné v prípade prijatia sťažnosti na ďalšie konanie zistiť a preskúmať spojitosť medzi napadnutým postupom najvyššieho súdu a namietaným porušením označených práv.

Ústavný súd z uvedených dôvodov sťažnosť v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Pokiaľ sťažovateľ svoju sťažnosť odôvodňuje aj tým, že v exekučnom konaní, ktoré je proti nemu vedené na základe exekučného titulu (rozsudku okresného súdu č. k. 18 C 280/2000-559 z 10. júna 2009), dochádza k zbytočným prieťahom, ústavný súd konštatuje, že medzi prípadným nesprávnym postupom okresného súdu v exekučnom konaní, resp. namietanými zbytočnými prieťahmi v exekučnom konaní nemôže existovať žiadna príčinná súvislosť. Vzhľadom na uvedené a tiež s poukazom na to, že sťažovateľ porušenie svojich práv postupom okresného súdu v exekučnom konaní vedenom pod sp. zn. 16 Er 753/2012 v petite sťažnosti, ktorým je ústavný súd viazaný, nenamietal, ústavný súd sa touto časťou sťažnosti ani nezaoberal.

V súvislosti so žiadosťou sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom ústavný súd uvádza, že prijatím zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z. z. (ďalej len „zákon č. 327/2005 Z. z.“) vytvorila Slovenská republika nový inštitucionálny a funkčný systém slúžiaci na sprístupnenie právnej pomoci osobám v hmotnej núdzi prostredníctvom Centra právnej pomoci (ďalej aj „centrum“).

Novelou zákona č. 327/2005 Z. z., a to zákonom č. 332/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona

č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, rozšíril zákonodarca s účinnosťou od 1. januára 2012 pôsobnosť centra aj na väčšinu konaní pred ústavným súdom podľa čl. 127 ústavy [§ 3 ods. 1 písm. a), c) a ods. 2 zákona č. 327/2005 Z. z.].

Tým istým právnym predpisom došlo zároveň s účinnosťou od 1. januára 2012 k zmene ustanovenia § 30 OSP, podľa ktorého účastníka, ktorý požiada o ustanovenie advokáta a u ktorého sú predpoklady, aby bol oslobodený od súdnych poplatkov, súd odkáže na centrum.

Z uvedeného vyplýva, že o možnosti ustanovenia advokáta musí rozhodovať centrum, ak sťažovateľ spĺňa podmienky na poskytnutie jeho právnej pomoci. Vzhľadom na uvedené ústavný súd sa žiadosťou sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. júla 2014